Ред. број: 14

Прилог бр. 3		**Предметна програма од прв циклус на студии**
1.	Наслов на наставниот	Медицинска етика и психологија

	предмет				
2.	Код	СЗТИЕП1			
3.	Студиска програма	Стручни забни техничари			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	УКИМ - Стоматолошки факултет – Скопје, Катедра за стоматолошка протетика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година / семестар	Година	1	семестар	2
7	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	3			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. д-р Јулијана Николовска			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	македонски			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	/			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Во рамките на теоретските предавања по предметот студентите ќе имаат можност да стекнат поширок познавања за медицинската и стоматолошката етика, за примената на основните етички принципи во клиничката пракса како што се: почитување на правата на пациентите на доверба, информирана согласност и автономија, примена на правилото primum non nocere и застапување на ставот на емпатија, односот доктор – пациент, запознавање со стоматологијата како професија, нејзини специфични карактеристики и примена на професионалната етика, како и поширок познавања за медицинската психологија.			
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	Теоретска настава: - Значење на етиката и моралот, историјат на медицинската етика ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе ги разбере основите на етиката и моралот како основа за етичко размислување во медицината. Ќе стекне историска перспектива за тоа како се развивала медицинската етика низ вековите.* - Медицинска етика и биоетика ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со концептите на медицинска етика и биоетика и нивната важност во современата клиничка пракса. Ќе научи како овие дисциплини придонесуваат за донесување етички одлуки во здравствената заштита.* - Етички теории и нивна примена ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе стекне знаење за различни етички теории како утилитаризам, деонтологија и доблест. Ќе научи како теориите се користат за анализирање и решавање на етички проблеми во пракса.* - Кодекс на однесувањето и деонтологија на здравствените работници ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе разбере кои се професионалните и морални обврски на здравствените работници. Ќе научи да ги почитува принципите на*			

		деонтологија во секојдневната работа со пациенти. - Етички принципи ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со основните етички принципи како автономија, праведност, добрина и ненанесување штета. Ќе научи како да ги применува овие принципи во донесувањето одлуки.* - Однос доктор – пациент (суштински елементи, биоетички модели) ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе научи за значењето на довербата, почитта и емпатијата во односот со пациентите. Ќе биде способен да разликува различни модели на комуникација.* - Професионална етика ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе разбере што значи да се однесува професионално во здравствената установа. Ќе научи како да ги балансира личните вредности со професионалните стандарди.* - Комуникациски вештини, принципи на професионална комуникација во клиничката пракса ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе развие вештини за ефективна и етичка комуникација со пациенти и колеги. Ќе научи да ја препознае важноста на слушањето, јасноста и емоционалната интелигенција.* - Етички дилеми во стоматолошката практика ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе научи како да препознае ситуации со етички конфликт во стоматологијата. Ќе биде способен да размислува критички и да предложи соодветни решенија.* - Етика спрема човечкото тело ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со моралните аспекти на интервенции врз човечкото тело. Ќе развие одговорен и почитувачки пристап кон пациентите.* - Клиничка етика ..... 2 часа *Резултати од учење: Студентот ќе научи како се применуваат етичките принципи во реални клинички ситуации. Ќе развие вештини за етичко донесување одлуки под притисок.* - Етика во научното истражување, информирана согласност ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе разбере зошто е важно етичкото одобрување на истражувања. Ќе научи за процесот и значењето на информираната согласност кај испитаниците.* - Етичка одговорност на студент и професор ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе стане свесен за личната и академската етичка одговорност. Ќе научи како етиката влијае врз кредибилитетот и интегритетот во образовниот процес.* - Закон, етика и медицина /стоматологија ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со правните аспекти кои се поврзуваат со етичките прашања во медицината. Ќе разбере како да се насочи во ситуации каде правото и етиката се во судир.* - Основни поими за медицинската психологија и невронауката ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе стекне основни знаења за поврзаноста меѓу психата и телото. Ќе научи за влијанието на невронауката врз разбирањето на човековото однесување.*

		- Базични потреби на хуманиот организам, растење и развој ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со основните биолошки и психолошки потреби на луѓето. Ќе разбере како тие се менуваат низ различни фази од животот.* - Основни модели во клиничката психологија ..... 2 часа *Резултати од учење: Студентот ќе научи за различни психолошки модели што се користат во клиничка дијагностика и третман. Ќе стекне основа за понатамошно разбирање на психичките нарушувања.* - Методи во клиничката психологија ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со методите на проценка и интервенција што ги користат клиничките психолози. Ќе научи да разликува квалитативни и квантитативни пристапи.* - Психолошки функции: внимание, емоции, мотивација, меморија ..... 2 часа *Резултати од учење: Студентот ќе разбере како овие функции влијаат врз секојдневното функционирање и клиничката проценка. Ќе стекне основа за препознавање на нивните нарушувања.* - Психолошки функции: когницијa, перцепција, мислење, интелигенција и способности ..... 2 часа *Резултати од учење: Студентот ќе научи за механизмите на мисловните процеси и како тие се проценуваат. Ќе разбере како овие функции влијаат врз перформансите и адаптацијата на пациентот.* - Темперамент и личност ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе научи како различни типови на личност и темперамент влијаат врз однесувањето. Ќе разбере како ова знаење помага во адаптација на терапевтски пристап.* -Болка и биопсихосоцијален пристап на болката ..... 2 часа *Резултати од учење: Студентот ќе се запознае со мултидимензионалниот пристап во разбирање на болката. Ќе научи како психолошките и социјалните фактори влијаат на болката и нејзиниот третман.* - Стрес - поим, манифестација и справување ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе разбере како стресот влијае врз телото и умот. Ќе научи стратегии за ефикасно справување со стресни ситуации.* - Синдром на изгорување (burnout) ..... 1 час *Резултати од учење: Студентот ќе научи да ги препознава знаците на професионално прегорување. Ќе разбере важноста на менталната хигиена и балансот во работата.* - Темпоромандибуларни проблеми /психолошки аспект/...1 час *Резултати од учење: Студентот ќе научи како психолошките состојби можат да влијаат на оралното здравје. Ќе се запознае со психосоматскиот пристап во стоматолошката пракса.* **Вкупно: .....*30 часа***
13	Заемна поврзаност на предметите	
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Интерактивна настава (теоретска), работа во мали групи и други облици предвидени со заедничките критериуми на ЕКТС

15.	Вкупен расположив фонд на време	90 часа		
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	
		16.3.	Пракса: часови	
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	30
		17.2.	Самостојни задачи: часови	
		17.3.	Домашно учење – задачи	30
18	Услови за потпис	За да добие потпис студентот треба да има присуствувано најмалку 60% од наставата.		
19	Начин на оценување			
	19.1.	Тестови: бодови		40
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		20
	19.3.	Завршен испит: бодови		40
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 59 бода		5 (пет) (F)
		од 60 до 68 бода		6 (шест) (E)
		од 69 до 76 бода		7 (седум) (D)
		од 77 до 84 бода		8 (осум) (C)
		од 85 до 92 бода		9 (девет) (B)
		од 93 до 100 бода		10 (десет) (A)
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Самоевалуација од страна студентите, контрола на асистентите во изведување на практичната настава и проценка на постигнатиот успех на студентите, како и проодноста на студентите кои го положиле предметот		

22. Литература

22.1. Задолжителна литература

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Николовска Ј	Етички аспекти во стоматологијата	РИ-Графика, Скопје	2019
2.	Поп - Јорданова Нада	Медицинска етика	Култура, Скопје	2009
3.	Поп - Јорданова Нада	Медицинска психологија	Култура, Скопје	2009

22.2. Дополнителна литература

Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.	Havelka M	Zdravstvena psihologija	Naklada Slap, Jastrebarsko	2002
2.				
3.				